

איגרת לאיטלקים¹

ד"ר אק לאקאן

כפי שהיא מוצגת בפנינו, לקבוצה האיטלקית יש יתרון שהיא חצובה [עומדת על שלוש רגליים]. זה יכול להספיק בכדי שנוכל לשבת עליה.

הגיע הזמן להעמיד אותה במבחן כמושב של השיח האנליטי: השימוש בחצובה, במושב זה יחליט לגבי עמידותה. בהישג ידה של כל הוויה מדברת ישנה אפשרות ל-"חשיבה באמצעות הרגליים", וזה כבר מהרגע שהיא מתחילה להוציא יללות. עדיין, יהיה נכון, בנקודה בה אנו נמצאים, לקבל כמוסכם עלינו, שהקולות בעד או נגד הם הדבר המכריע לגבי עליונותה של המחשבה כאשר הרגליים צועדות בקצב של מחלוקת.

אני מעלה הצעתי זו לקבוצה, על סמך מה שצריך הייתי לעשות כאשר התבתי מחדש קבוצה אחרת, שאם אקרא לה בשמה זו - EFP (École Freudienne de Paris).

האנליטיקאי הנקרא אנליטיקאי של האסכולה, AE, יגויס בה מכאן ואילך במבחן הנקרא "הפאס". אין דבר שמחייב אותו למבחן זה, מכיוון שהאסכולה גם מייפה את כוחם של כמה שאינם מציעים את עצמם לפאס, תחת התואר של אנליטיקאי חבר האסכולה AME.

הקבוצה האיטלקית, אם היא תרצה לשמוע בקולי, תסתמך על המינויים של אלה שיציעו את עצמם להיכנס על בסיס עיקרון הפאס, תוך שהיא לוקחת בחשבון את הסיכוי שלא יהיו כאלה.

עיקרון זה הוא הבא, ואני אומר אותו במונחים הבאים - האנליטיקאי אינו מסמיך את עצמו אלא מעצמו. זה ברור מאליו. ממש לא איכפת לו מהערבות שהאסכולה שלי יכולה לתת לו תחת השם האירוני של AME (נשמה, בצרפתית). זה לא 'עם זה' שהוא פועל. הקבוצה האיטלקית אינה במצב לספק ערבות זאת.

הדבר שעליו חייבים לשמור, זה שבאשר מישהו מסמיך את עצמו בעצמו, הוא לא יהיה אלא אנליטיקאי. התזה שלי, פורצת דרך תוך שבירת הפרקטיקה באמצעותה חברות מתיימרות, הופכות את האנליזה למבחן קבלת תואר. למרות זאת, אין זה נובע משם, שמאן דהוא יכול להיות אנליטיקאי, מכיוון שמה שהתזה שלי טוענת - שמדובר שם באנליטיקאי - התזה מניחה שהאנליטיקאי ישנו.

להסמיך את עצמך זה לא להפוך את עצמך לפולחן של עצמך (S'autoriser n'est pas auto-ri(tuali)ser). כי מצד שני אני טוען שהאנליטיקאי נובע מה'לא-הכל'.

לא כל היות מדבר יכול להסמיך את עצמו להפוך לאנליטיקאי. ההוכחה לכך היא שהאנליזה היא הכרחית, אך עדיין לא מספיקה. רק האנליטיקאי, לא משנה מיהו, אינו מסמיך את עצמו אלא מעצמו. ישנם כאלה, עכשיו הדבר נעשה: אבל זה מכיוון שהם מתפקדים. תפקוד זה אינו הופך את קיומו (אק-סיסטנס ex-sistence) של האנליטיקאי ליותר מסביר.

הסתברות זו מספיקה כדי לתת ערבות על קיומם: עצם העובדה שהסתברויות אלה יהיו גבוהות עבור כל אחד, משאירה את ההסתברויות האלה בלתי מספיקות עבור כולם. אם למרות זאת כדאי שרק אנליטיקאים יתפקדו, מטרה כזו יכולה להיות ראויה לחצובה האיטלקית.

נדרש לזה (ומכאן נובע שחייבתי עד עכשיו כדי לפתוח את הנושא), נדרש לקחת בחשבון את הממשי. כלומר מה שנוצר כתוצאה של ההתנסות שלנו בידע: יש ידע בממשי. יהיה אשר יהיה, לא אצל האנליטיקאי ממוקם ידע זה אלא אצל המדען.

¹ נשלח ע"י לאקאן באפריל 1974 ל- Contrì, Verdiglione - 1 Drazien (שלושה פסיכואנליטיקאים איטלקיים). טקסט שלאקאן לא פרסם: פורסם באורניקר מס' 25, 1982 עם הערת הבהרה האומרת "האנשים הקשורים לדבר לא אימצו את הצעה"

אצל האנליטיקאי ממוקם ידע אחר, במקום אחר, אבל שחייב לקחת בחשבון את הידע של הממשי. המדען מייצר את הידע החל מהסמבלנט שממנו הוא עושה לעצמו סובייקט. תנאי הכרחי אך לא מספיק. אם הוא אינו מפתח את האדון תוך הסתרת העובדה שהחורבן שלו נמצא שם, הידע הזה יישאר קבור כפי שהיה קבור במשך עשרים מאות שבהן המדען חשב את עצמו סובייקט (סובייקט בצרפתית זה גם סובייקט וגם נושא) של הרצאה פחות או יותר מליצית.

איני חוזר לדבר הזה המאוד ידוע אלא על מנת להזכיר שהאנליזה תלויה בזה, אבל עבור האנליטיקאי זה אינו מספיק. היה צורך שתצטרף זעקה לאיזושהי יומרה של אנושות שהידע אינו מיועד עבורה מכיוון שאנושות זו אינה מתאוה לו [מדובר בידע על הממשי].

אין אנליטיקאי אלא אם כן האיווי הזה מגיע אליו, כלומר שמעצם עובדה זו הוא הדבר הנדחה (rebut) מאנושות זאת.

אני אומר כבר: כאן נמצא התנאי לכך שבאחד מהצדדים שלו האנליטיקאי יהיה חייב לשאת את הסימן של ההרפתקאות שלו. על אלה השייכים לאותו מין (ses congénères) "לדעת" למצוא את התו הזה. קופץ לעיניים שזה מניח ידע מסוג אחר שעובד קודם, וממנו הידע המדעי סיפק את הדוגמה, ונושא את האחריות עליו. זו אותה אחריות שאני מייחס לו: זו שמסרה איווי ללא תקדים ליחידים האלה המהווים דבר נדחה (rebut) של אי-הידע-המלומד (docta ignorantia), שאותם עלינו לאמת כדי ליצור אנליטיקאי.

יהיה אשר יהיה מה שהמדע חייב למבנה ההיסטרי, הרומן של פרויד הם יחסי האהבה שלו עם האמת. כלומר, הדוגמא שממנה האנליטיקאי, במידה שיש אחד כזה, מייצג את הנפילה, הדבר הנדחה אמרתי [rebut], אבל לא, לא-משנה-איזה.

להאמין שהמדע הינו אמיתי תחת התירוץ שהוא ניתן למסירה (באופן מתמטי), זה רעיון לגמרי דלירנטי שכל אחד מצעדיו מפריך את עצמו כאשר מחזיר אחורה אל ניסוח ראשוני של תקופות שאבד עליהם הכלת. אין בעובדה זו שום התקדמות משמעותית עד שלא נדע את ההמשך שלה. יש רק את הגילוי של ידע בממשי. לסדר הזה, למשל הזה, אין כל קשר עם מה שדומיין לפני המדע, אבל אין שום סיבה שתבטיח לנו שידע זה יסב לנו אושר.

האנליטיקאי, אם הוא לוקח אחריות (s'il se vanne) על הדבר הנדחה (rebut) שעליו דיברתי, זה דווקא מפני שהצליח לראות שהאנושות התמקמה באושר (זה המקום בו היא שוחה: עבורה אין אלא אושר), וזה הנקודה שמסביבה הוא היה חייב להקיף את סיבת האימה, אימתו שלו, נפרדת מזו של כל אחד אחר, אימה לדעת.

מהרגע הזה הוא יידע להיות הדבר הנדחה. זה מה שהאנליטיקאי היה חייב לפחות לגרום לו לחוש. אם הוא לא הביא אותו אל ההתלהבות, יכול להיות שאולי הייתה אנליזה, אבל אין סיכוי שיהיה אנליטיקאי. זה מה שהפאס שלי, הצעיר בגילו, מצייר לעיתים קרובות: במידה מספקת בשביל שה"פאסרים" (passeurs) יאבדו את כבודם שם כאשר משאירים את הדבר באי-וודאות, ואחרת, המקרה נופל תחת המכה של נסיגה אדיבה של מועמדותם.

לדבר זה תהיה תוצאה אחרת בקבוצה האיטלקית, אם היא תרצה לעקוב אחריי בנושא הזה. מכיוון שבאסכולה של פריז, למרות זאת, לא נוצרה תסבוכת. האנליטיקאי, מכיוון שאינו מסמיך את עצמו אלא מעצמו, מעביר את הפגם שלו אל הפאסרים, והמפגש ממשיך הלאה לטובת האושר הכללי, אבל עם גוון של דיכאון.

מה שהקבוצה תרוויח, אם תרצה לעקוב אחרי, יהיה קצת יותר רציני ממה שאני משיג בזהירותי. לשם כך יש צורך שהקבוצה תיקח סיכון.

אני אנסח עכשיו את הדברים עבור אלה שמבינים אותי (pour des gens qui m'entendent).

יש את האובייקט *a*. הוא קיים (אק-סיסט, *ex - siste*) עכשיו מכיוון שבניתי אותו. אני מניח שאתם מכירים את ארבעת העצמים האפיזודיים שלו, ושדוע למה הוא משמש, כאשר הוא מתעטף עם הדחף שבאמצעותו כל אחד מכון אל הלב ואינו קולע שם אלא עם ירייה שמחטיאה.

זה (*ça*) נותן תמיכה לביצועים הכי אפקטיביים, וגם למציאויות הכי מושכות.

אם אובייקט זה הינו תוצר של האנליזה, תחזירו את הסובייקט אל הלימודים האהובים עליו. הוא יעטר עם כמה אגרטים נוספים את הרכוש שקרוב לוודאי משמח את האל. שירצה להאמין, או שזה יזעזע אותו: יש לדבר אותו מחיר עבור העץ הגנאלוגי בו שוכן עדיין הלא מודע.

הבחור או הבחורה (*Le ga(r)s ou la garce*) שעליהם מדובר, מהווים תחלופה מתאימה. שהוא לא ירשה לעצמו להיות אנליטיקאי, כי אף פעם לא יהיה לו זמן לתרום לידע, שבלעדיו אין סיכוי שהאנליזה תמשיך להיות הטובה ביותר בשוק, במלים אחרות: שהקבוצה האיטלקית לא תהיה מיועדת להכחדה.

הידע שעומד על הפרק - אני נתתי את העיקרון שלו כ'הנקודה האידיאלית שהכל מאפשר להניח', כאשר יש לנו את המובן של התוכנית של המבנה - הוא שאין יחס מיני, יחס, שחייבים להבין אותו כיחס שאפשר להביא אותו לכתיבה.

אין כל תועלת החל מכאן לנסות, יגידו לי, כמובן לא אתם, אבל אולי אחד מהמועמדים שלכם, אחד מהם יהיה אולי עוד אחד כדי להשיב, מכיוון שאין לו כל סיכוי לתרום לידע שבו אתם תיכחדו. מבלי לנסות את היחס הזה של הכתיבה, אין דרך להגיע למה שאני הגעתי, ובו בזמן כשטענתי את חוסר הקיום (אינאקס-סיסטנס *inex-sistence*), הצעתי זאת כמטרה שבאמצעותה הפסיכואנליזה תשתווה למדע: כלומר, להוכיח שהיחס הזה הוא בלתי ניתן לכתיבה. כלומר שאי אפשר לטעון לחיוב (*n'est pas affirmable*) וגם לא להפריך את היחס הזה: בשמה של האמת.

כתוצאה מכך אין אמת שנוכל לומר אותה בשלמותה, אפילו זאת, מכיוון שזאת לא אומרים אותה לא מעט ולא הרבה. האמת אינה משמשת לשום דבר חוץ מליצור את המקום שבו חושפים את הידע הזה. אבל הידע הזה אינו כלום. מכיוון שהדבר שעליו מדובר זה שכאשר ניגשים אל הממשי, הידע הזה קובע אותו באותה מידה כמו שהידע של המדע עושה זאת. הידע הזה כמובן אינו לגמרי מבושל, כי חייבים להמציא אותו. לא פחות ולא יותר. לא לגלות אותו, מכיוון שהאמת אינה דבר פרט לעצים למדורה. אני אומר, נכון: האמת כפי שהיא נובעת מה *f...terrie* (שטויות) (אורתוגרפיה שדורשת התייחסות, לא מדובר ב *f...terie*=זיונים).

הידע שפרויד כינה אותו כשייך ללא מודע, זה מה שהרקבובית (הומוס) האנושי ממציא על מנת להישאר מדור לדור, וכיום, שנעשה ממנו ספירת מלאי ידוע שהוכח כחסר דמיון ללא תקנה. אי אפשר לשמוע אותו אלא עם הסתייגויות (*sous bénéfice de cet inventaire*): כלומר להשאיר בהשגחה את הדמיון, שהוא תמיד קצר, ולבקש תרומה מהסמלי ומהממשי שבאן הדימוני מקשר (וזו הסיבה שבגללה אי אפשר לתת לו ליפול), ולנסות איתם, שכבר הוכיחו את עצמם בתחום הידע, כדי להגדיל את המשאבים שבאמצעותם נוכל להיפטר מהיחס המרגיז הזה, ולעשות שהאהבה תהיה יותר ראויה מאשר השפע של פטפטת שהוא כיום. *Sicut palea* אמר תומאס מאקווינס הקדוש בסוף ימיו של נזיר. תמצאו לי אנליטיקאי בעל שיעור קומה כזה שיחבר את ה"מה-שמו" למשהו אחר מאיזו סקיצה של אורגנון.

אני מסיים: תפקידם של פאסרים הוא החצובה עצמה שתבטיח את הקבוצה עד הודעה חדשה, מכיוון שלקבוצה אין אלא את שלושת הרגליים האלה.

הכול אמור להסתובב מסביב לכתבים שאמורים לצאת לאור.

1973

תרגום: סמואל נמירובסקי, קראה וערכה: נטע נשילביץ